

8. Пометун О., Пирожено Л. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. – К., 2002. – 135 с.
9. Рукас В.В. Інтерактивні методи у викладанні біології в системі особистісно орієнтованого навчання / В.В. Рукас // Біологія : наук.-метод. журн. – 2005. – № 30. – С. 2–7.
10. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник / О.І. Пометун, Л.В. Пирожено; За ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2003.
11. Шевченко К.М. Використання та результативність інтерактивних методів на уроках біології / К.М. Шевченко // Біологія : наук.-метод. журн. – 2010. – № 33. – С. 2–4.
12. Шулдик В.К. Інтерактивні технології фронтального навчання на уроках біології / В.К. Шулдик // Біологія і хімія в шк.: наук.-метод. журн. – 2005. – № 2. – С. 17–19.

ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «КВІТНИЦТВО»

Максименко Н.Т.
(Полтава, Україна)

Сучасного педагога повинні відрізняти висока компетентність, вміння поновлювати та розширювати базові знання, здатність до самостійного вирішення проблем. Педагог є не просто учителем-предметником, це людина, яка сама розвивається, окреслює проблеми більш високого рівня і залучає учнів у цей процес вести за собою та показувати, на що спроможна сучасна наука. Значний потенціал у розв'язанні означеного завдання належить навчально-дослідній роботі майбутніх учителів біології, що розглядається як один із засобів розвитку дослідницької компетентності, творчого потенціалу особистості, всебічний розвиток нового покоління професіоналів.

Навчально-дослідна робота студентів здійснюється у межах освітнього процесу охоплює майже всі форми навчальної роботи та спрямована на поглиблення й творче освоєння навчального матеріалу, набуття майбутніми фахівцями навичок самостійної теоретичної та експериментальної роботи, ознайомлення з сучасними методами наукових досліджень, технікою експерименту, умовами роботи. Навчально-дослідна робота майбутніх учителів біології передбачає: виконання дослідницьких завдань під час аудиторних занять і практичних домашніх завдань, контрольних робіт, що містять елементи наукових досліджень і вимагають від студентів ознайомлення з достатньо широким колом літератури, використання лабораторного обладнання, застосування комп'ютерної та іншої техніки; написання рефератів на основі добору і вивчення наукової літератури (наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів, монографій, дисертацій тощо); виконання актуальних, практичних завдань науково-дослідного характеру в період навчальної, виробничої, практики, індивідуальних завдань, спрямованих на розробку і вирішення практичних питань; підготовку і захист курсових, бакалаврських і магістерських робіт в розрізі тематика досліджень фахових кафедр.

Навчально-дослідна діяльність майбутніх учителів під час лабораторних, практичних занять передбачає пошукову роботу, що виражається у самостійному творчому дослідженні, що спрямоване на пояснення явищ і процесів, установлення їх зв'язків і відношень, теоретичне й експериментальне обґрунтування фактів, виявлення закономірностей за допомогою наукових методів пізнання. Саме внаслідок пошукової діяльності суб'єктивний характер «відкриття» набуває певної об'єктивної значущості та новизни.

Наприклад, під час вивчення майбутніми вчителями біології дисципліни «Квітництво» використовується систематичне та ефективно застосування елементів навчально-дослідницької діяльності, при опануванні наступних тем: «Розмноження

кімнатних рослин», «Догляд за рослинами закритого ґрунту», «Типи ґрунтових сумішей». «Підготовка ґрунту до садіння кімнатних рослин». «Пересадка та перевалювання кімнатних рослин». Виконання студентами навчально-дослідних робіт передбачає вивчення основ наукових (лабораторних та польових) досліджень, методів наукової організації праці при їх виконанні, самостійної роботи з літературою, формулювання гіпотези, проведення дослідів, фенологічних, біометричних спостережень, систематизація знань, обробки експериментальних даних, апробації результатів власних досліджень у формі наукової статті, виступі на конференції, семінарі тощо. Важливою вимогою до вибору теми дослідження є зв'язок з основними напрямками розвитку квітництва як галузі та науковими дослідженнями, її перспективність: студент має усвідомлювати тенденції розвитку біологічних явищ і фізіологічних процесів, які він збирається вивчати. Наприклад, студенти-біологи досліджують особливості висадки та перевалювання кімнатних рослин в різні ґрунтові суміші; вегетативне розмноження квітково-декоративних рослин: частинами стебла, листовими живцями, черешками, поділом куща, насінням; вплив підживлення добривами, як природнього так і хімічного походження, вплив умов на пророщування насіння тощо.

Перспективність обраних дослідів визначають параметри для вибору об'єкта дослідження, добору відповідних методів, а також характеристики умов, для яких буде здійснюватися впровадження результатів наукової роботи.

Обраний студентом об'єкт повинен відповідати програмі шкільного курсу Біологія та арсеналу методів, які майбутній вчитель після закінчення ЗВО буде мати змогу кваліфіковано використовувати в практичній діяльності. Однак це не означає, що в процесі дослідження тема не може виходити за межі основної спеціальної дисципліни. Навпаки, при виборі теми студент може накреслити проведення досліджень питань із суміжних дисциплін, наприклад, ботаніки, фізіології рослин, агрохімії тощо. По закінченню вивчення дисципліни «Квітництво» кожен студент виступає з доповіддю по дослідній роботі, захищає свої висновки і пропозиції, отримані в результаті проведеного дослідження.

Навчально-дослідницька робота майбутніх учителів біології при вивченні курсу «Квітництво» спрямована на розширення світогляду студента, підвищення самооцінки, формування індивідуального стилю пізнавальної діяльності, на формування життєвих цінностей, створює поле для самовираження, саме тому потрібно активно стимулювати студентів до дослідницької діяльності.

Отже, навчально-дослідна діяльність охоплює майже всі головні форми навчальної роботи й передбачає активну участь студентів в їх здійсненні, спрямовує майбутніх фахівців на творче вирішення актуальних наукових і професійних завдань, а також передбачає активне включення майбутніх учителів у діяльність закладів загальної середньої освіти де їм доведеться працювати вчителями-предметниками.

Список використаних джерел:

1. Князян М.О. Навчально-дослідницька діяльність студентів як засіб актуалізації професійно значущих знань: Автореферат / М.О. Князян. – Ізмаїл: ТОВ «Друк-інформ», 1998.
2. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень студентів: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003.
3. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : Підручник. / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2003.